

ใบความรู้ ตัวการและผู้สนับสนุน

ตัวการ (มาตรา 83) มีหลักกฎหมายและโทษอย่างไรบ้าง

แนวคำตอบ ตัวการ มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83 ดังนี้

มาตรา 83 ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวาง โทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ตามมาตรา 83 ความผิดฐานเป็นตัวการนั้น จะต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ 3 ประการคือ

1. ต้องมีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป หมายความว่า การกระทำความผิดที่จะเป็นตัวการนั้น จะต้องมีความผิดตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปกระทำความผิดร่วมกัน ถ้าบุคคลเพียงคนเดียวกระทำความผิด ก็ต้องรับผิดตามที่ตนได้กระทำขึ้น ล้ำมถือว่าเป็นตัวการ

ตัวอย่าง หนึ่งต้องฆ่าสอง จึงใช้ปืนยิงสองถึงแก่ความตาย เช่นนี้หนึ่งได้กระทำความผิดเพียงคนเดียว หนึ่งต้องรับโทษฐานฆ่าสองตาย ตาม ม. 288 ไม่เรียกว่าหนึ่งเป็นตัวการฆ่าสอง

ตัวอย่าง หนึ่ง สอง สาม และสี่ ตกลงกันที่จะไปทำร้ายห้า โดยทั้ง 4 คนได้วิ่งเข้าไปที่ห้า พร้อมกัน แล้วชูปืนพร้อมทั้งร้องห้ามไม่ให้ผู้อื่นเข้าไปช่วย และในขณะเดียวกันก็เข้ากลุ่มรวมทำร้ายห้า ดังนี้ถือว่า หนึ่ง สอง สาม และสี่ เป็นตัวการร่วมกันกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายตาม ม. 83

2. ต้องได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน ซึ่งการร่วมกระทำความผิดด้วยกันนี้ การกระทำนั้นจะต้องเป็นความผิดด้วย หากการกระทำนั้นไม่เป็นความผิด ผู้ที่ร่วมกระทำก็ไม่เป็นตัวการร่วมกันกระทำความผิด ดังนั้นหลักเกณฑ์ข้อนี้จึงประกอบไปด้วยสาระสำคัญ 2 ประการ คือ

- 2.1 การกระทำนั้นต้องเป็นความผิด หมายความว่า ต้องมีการกระทำโดยผ่านขั้นเตรียมการ ถึงขั้นลงมือทำ และการกระทำนั้นต้องเป็นความผิด กล่าวคือ มีกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด และมีการกระทำตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

ตัวอย่าง อรุณเป็นสามีของราตรี ราตรีไม่ยอมให้อรุณร่วมประเวณีด้วย อรุณจึงใช้กำลังบังคับให้ราตรีร่วมประเวณีด้วย โดยมีตะวันเพื่อนของอรุณช่วยอรุณโดยการดูต้นทางอยู่หน้าห้อง ดังนี้ถือว่าอรุณและตะวันเป็นตัวการตามมาตรา 83 เพราะการกระทำของอรุณเป็นความผิดตามมาตรา 276

- 2.2 ความผิดนั้นต้องได้ร่วมกันกระทำ หมายความว่า ผู้กระทำแต่ละคนต้องร่วมกระทำการอันเป็นส่วนสำคัญ หรือสาระสำคัญของความผิดนั้น กรณีที่ถือว่าเป็นการร่วมกันกระทำความผิดนั้น อาจจะเป็นการกระทำในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้

(1) การอยู่ในที่เกิดเหตุในลักษณะที่พร้อมช่วยเหลือกันได้ทันที โดยมีลักษณะแบ่งหน้าที่กันทำ ถือเป็นการร่วมกระทำความผิด

ตัวอย่าง การที่จำเลยที่ 2 ยืนอยู่กับจำเลยที่ 1 ในที่เกิดเหตุ ในสภาพพร้อมที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ และจำเลยที่ 2 ยังได้พูดกับจำเลยที่ 1 ให้ยิงเข้ามาในกลุ่มของผู้ตายกับพวก เมื่อจำเลยที่ 1 ยิงผู้ตายกับพวกแล้ว จำเลยที่ 2 ก็ยังหลบหนีไปพร้อมกับจำเลยที่ 1 จึงเป็นการร่วมกระทำความผิดกับจำเลยที่ 1 ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นและพยายามฆ่าผู้อื่นด้วย (ฎีกา 1496/2536)

(2) การแบ่งหน้าที่กันทำ โดยคนหนึ่งไปกระทำความผิด อีกคนคอยดูต้นทาง และคอยแจ้งสัญญาณให้ทราบเมื่อมีคนมา ถือว่าเป็นการร่วมกระทำความผิด

ตัวอย่าง จำเลยที่ 5 ยืนบังไม่ให้คนอื่นเห็นการชิงทรัพย์ของจำเลยที่ 1 ถึงจำเลยที่ 3 จึงเป็นการร่วมกระทำความผิดโดยแบ่งหน้าที่กันทำ จำเลยที่ 5 เป็นตัวการร่วมในความผิดฐานปล้นทรัพย์ (ฎีกา 1423/2535)

(3) อยู่ในที่เกิดเหตุพร้อมจะช่วยเหลือ ในขณะที่กระทำความผิด และหลบหนีไปด้วยกัน อาจะถือได้ว่าเป็นตัวการร่วมกระทำความผิด

ตัวอย่าง จำเลยมาที่ร้านขายอาหารกับพวกเพราะมีเรื่องโต้เถียงกับ ก.พวกของจำเลยเข้าทำร้าย ก. จำเลยอยู่ในที่เกิดเหตุ และหนีไปกับพวกจำเลยเป็นตัวการตามมาตรา 288 ร่วมกับพวกด้วย (ฎีกา 167/2523)

(4) การอนุญาตหรือยินยอมให้อาทรัพย์ของผู้อื่นไปโดยไม่มีอำนาจ ถือว่าเป็นตัวการร่วมกระทำความผิดฐานลักทรัพย์

ตัวอย่าง จำเลยที่ 2 เป็นผู้อนุญาตหรือยินยอมให้จำเลยที่ 1 เอาโฉนดที่ดินของผู้เสียหายไปซึ่งจำเลยที่ 1 ก็ทราบดีแล้วว่าโฉนดที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้เสียหายและยังอยู่ในความครอบครองของผู้เสียหาย จำเลยที่ 2 ไม่มีอำนาจให้คำอนุญาตหรือยินยอมได้ เมื่อจำเลยที่ 1 เอาโฉนดที่ดินของผู้เสียหายไปด้วยความยินยอมของจำเลยที่ 2 จึงเป็นการร่วมกันลักทรัพย์ตั้งแต่สองคนขึ้นไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335(7) วรรคหนึ่งและมาตรา 83

(5) การอยู่ในที่เกิดเหตุและก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด ถือเป็นการร่วมกระทำความผิด

ตัวอย่าง จำเลยทั้งสองพกปืนไปหาผู้เสียหาย จำเลยที่ 2 ควักปืนออกมาชี้ปากกระบอกปืนไปที่ผู้เสียหายแล้วถามจำเลยที่ 1 ว่า คนนี้ใช่ไหม จำเลยที่ 1 ใช้ปืนยิงผู้เสียหาย 3 นัด จำเลยที่ 2 ยิงปืนขู่ 1 นัด และพูดขู่ไม่ให้พวกผู้เสียหายติดตาม แล้วจำเลยทั้งสองพากันวิ่งหนีไป ดังนี้ จำเลยที่ 2 เป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ 1 กระทำความผิดฐานพยายามฆ่าผู้เสียหาย (ฎีกา 132/2515)

3. ต้องมีเจตนาที่จะร่วมกระทำความผิดด้วยกัน หมายความว่า ผู้ที่กระทำความผิดร่วมกันนั้นจะต้องมีเจตนาร่วมกันด้วย กล่าวคือ จะต้องรู้ถึงการกระทำของกันและกัน และต่างต้องถือเอาการกระทำของแต่ละคนเป็นการกระทำของตนด้วย ดังนั้นหลักเกณฑ์ จึงประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประการคือ

3.1 ต้องรู้ถึงการกระทำของกันและกัน หมายความว่า ผู้กระทำทุกคนจะต้องรู้ถึงการกระทำของกันและกัน และต่างต้องประสงค์ถือเอาการกระทำของแต่ละคนเป็นการกระทำของตนด้วย

ตัวอย่าง หนึ่งกับสอง สมคบกันไปฆ่าสาม โดยคนหนึ่งเป็นคนดูต้นทางให้ ส่วนสองเป็นคนลงมือฆ่า เช่นนี้ หนึ่งและสองรู้ถึงการกระทำของกันและกัน จึงเป็นตัวการ เพราะมีเจตนาร่วมกระทำความผิดด้วยกัน

3.2 ต้องมีเจตนาร่วมกันในการกระทำทั้งหมด หมายความว่า การกระทำที่มีเจตนาร่วมกันนั้น จะต้องมีเจตนาร่วมกันในการกระทำทั้งหมด ถ้ามีเจตนาร่วมกันแต่เพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง การกระทำความผิดที่มีเจตนาร่วมกันก็มีได้เพียงส่วนหนึ่งส่วนใดเท่านั้น

ตัวอย่าง จำเลย 2 คนกับพวกอีกคนหนึ่งร่วมกันไปลักทรัพย์ จำเลยทั้ง 2 คนคอยอยู่ที่ประตูรั้ว พวกจำเลยเข้าไปในบ้านและได้ใช้ปืนยิงเจ้าทรัพย์ เมื่อข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่าจำเลยทั้งสองรู้ว่า พวกจำเลยผู้นั้นมีอาวุธปืน การกระทำของพวกจำเลยจึงอยู่นอกความมุ่งหมายหรือเจตนาของจำเลย จำเลยทั้งสองไม่มีความผิดฐานพยายามปล้นและพยายามฆ่า คงผิดเพียงพยายามลักทรัพย์เท่านั้น

3.3 เจตนาร่วมกันนั้นต้องมีอยู่ตลอดไป หมายความว่า การกระทำความผิดที่มีเจตนาร่วมกันนั้น จะต้องกระทำโดยเจตนาร่วมกันอยู่ตลอดไป จนกว่าการกระทำจะเกิดเป็นความผิดสำเร็จ หากเจตนาร่วมกันนั้นสิ้นสุดลงก่อนถึงขั้นนั้น การร่วมกันกระทำความผิดก็มีได้เพียงนั้น

ตัวอย่าง จำเลยมีเรื่องทะเลาะวิวาทและชกต่อยกับผู้ตาย จำเลยสู้ไม่ได้จึงไปเรียกกส. และ ข. พวกของจำเลยมาช่วยส. กับ ข. มารุมชกต่อยจนผู้ตายสู้ไม่ได้และร้องว่ายอมแพ้ แต่ ส.กับ ข. ได้ใช้ไม้ตีผู้ตายอีกจำเลยเห็นว่าทำรุนแรง เกินไปจึงเข้าห้ามปราม ส. กับ ข. ไม่ยอมหยุดบอกว่า จะ เอา ให้ตาย ผู้ตายวิ่งหนี ส. กับ ข. วิ่งไล่ตามไปและใช้ไม้ตีผู้ตายจนถึงแก่ความตาย ดังนี้ การร่วมกระทำผิดของ จำเลยย่อมยุติลง เมื่อจำเลยเข้าห้ามปราม การทำร้ายจน เป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย จึงมิใช่เป็นการกระทำของ จำเลย การที่จำเลยพาพวกมาทำร้ายผู้ตาย หาเป็นผลให้ถือว่า การทำร้ายของพวกจำเลยเป็นการทำร้ายของจำเลยด้วยตลอดไป ไม่ จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา (ฎีกา 1478/2527)